

PALIATIVNA OSKRBA

prim. Dean Klančič, dr. med.

**Tragedija življenja ni smrt,
temveč tisto, kar pustimo umreti,
medtem ko živimo“ (NORMAN
COUSINS)**

Definicija

- **Paliativna oskrba je pristop, ki izboljša kvaliteto življenja bolnikov in njihovih družin, ki se soočajo s problemi povezanimi z življenje ogrožajočimi boleznimi. To dosežemo s preprečevanjem in lajšanjem trpljenja z uporabo metode zgodnjega odkrivanja in popolne ocene ter zdravljenja bolečine in ostalih težav - fizičnih, psihosocialnih in spiritualnih** (WHO 2002)

Definicija paliativne oskrbe

- **Paliativna oskrba je aktivna celostna oskrba bolnika z napredovalo boleznijo, ki se ne odziva več na kurativno zdravljenje.**

Cilj paliativne oskrbe

- **V obdobju terminalnega stanja bolnika je bistveno obvladovanje bolečine in drugih motečih simptomov in znakov ter lajšanje psihičnih, socialnih in duhovnih težav bolnika ter njegovih bližnjih.**

Cilji zdravljenja

- **Ozdravitev**
- **Ohranitev ali izboljšanje funkcije**
- **Preprečitev smrti**
- **Podaljšanje življenja**
- **Ohranitev človekovega dostojanstva**
- **Ohranitev ali povečanje kvalitete življenja**
- **Lajšanje trpljenja**
- **Dobra smrt**
- **Podpora družini ali drugim svojcem oz. skrbnikom**

Cilji zdravljenja

- **Več ciljev hkrati**
- **Pogosto kontradiktorni**
- **Nekateri prevladajo**
- **Sprememba v ciljih**
- **Postopna**
- **Pričakovanja v poteku zdravljenja**

Vsebina paliativne oskrbe

- **Zdravljenje simptomov – biopsihosocialni pristop**
- **Komunikacija – partnerski odnos**
- **Podpora družini**
- **Rehabilitacija**
- **Kontinuiteta**
- **Delo v timu**

Sestava tima

- **Zdravnik**
- **Medicinska sestra**
- **Psiholog/psihiater**
- **Socialni delavec**
- **Delovni terapevt**
- **Fizioterapevt**
- **Klinični farmacevt**
- **Dietetik**
- **Duhovnik**
- **Prostovoljci**

Osnovni principi

- **Omilitev simptomov**
- **Vzdrževanje neodvisnosti**
- **Plan zdravljenja**
(nefarmakološki, farmakološki)

Ocena bolnikovega stanja - prioritete

- **Prepoznati bolnikove glavne simptome in skrbi**
- **Natančna anamneza (slišati bolnika)**
- **Verjeti bolniku**

Anamneza - prioritete

- **Kako vplivajo obstoječi simptomi na bolnikovo življenje?**
- **Kako simptomi vplivajo na funkcionalno sposobnost in gibljivost bolnika?**
- **Kaj simptome omili? (položaj telesa, aktivnost, hrana, zdravila?)**
- **Kaj simptome poslabša?**
- **Ali se simptomi poslabšajo v nekem določenem času dneva?**

Najpogostejši simptomi

- **Bolečina**
- **Oslabelost**
- **Utrujenost**
- **Slabost/bruhanje**
- **Zaprtje**
- **Suha usta**
- **Anoreksija/kaheksija**
- **Dispneja**
- **Kašelj**
- **Zmedenost**
- **Anksioznost**
- **Depresija**
- **Kolcanje**
- **Srbenje**

Obravnava simptomov

- **Opredelitev vroka**
- **Zdravljenje reverzibilnih vzrokov**
- **Ustrezna razlaga bolniku in svojcem**
- **Splošni ukrepi (kaj pomaga, kaj škoduje)**
- **Farmakološko zdravljenje**
- **Etične dileme (želje bolnika!)**

Nefarmakološko zdravljenje

- **Razlaga in varnost**
- **Izogibanje faktorjem, ki slabšajo in promocija faktorjev, ki izboljšujejo**
- **Korekcija biokem. sprememb (hiper Ca, hipo Na...)**
- **Zdravljenje akutnih bolezni**
- **Odpravljanje psihosocialnih težav**

Farmakološko zdravljenje

- **“Per os”**
- **Ustrezno časovno urejeno**
- **Individualno prilagojeno**
- **Čimbolj enostavo (“keep it simple”)**

Mesto izvajnja

**PALIATIVNA OSKRBA NAJ
POTEKA NA VSEH NIVOJIH IN
VES ČAS NEPREKINJENO**